

AMA IZAN ZEN FAMILIAREN SOSTENGUA

Ziurua berrera-biluzteagatik atziki-kerria eskutitza hura. Errepublikan Ibañeta, Asturias, 6. 31

Prisioneroengana ez ezik, batailoiko zigorra beren senideengana ere zabaldu zen. Familietako askok, gainera, bestelako zigor motak jasaten zituzten: espetxeratzeak, erailketak, irainak, ondasun lapurreetak edota bazterketa soziala. Honetaz aparte, batailoietako egonaldiak kezka eta ziurgabetasuna ekarri zien familia horiei, prisioneroarekin komunikatzeko zeuden zailtasunak medio.

Egoera hauetan, emakumeak bihurtu ziren prisioneroen eta familia errepresaliatuen ezinbesteko sostengu ekonomiko eta moral, ahal izan zuten neurrian eskutitzak idazteaz edo dirua eta janaria bidaltzeaz arduratu zirelako.

Gainera, distantziaren arabera, emakume hauen bisitak ere garrantzi handikoak izan ziren prisioneroentzat, bidaia garestia eta arriskutsua izan arren.

Testigantzak

Joaquín Laín

(BDST 14, Valentzia)

Familia, imajina ezazu! Nire aita, goria, beno, gorriak denok, langabezia; nire anaia Jesús, kartzelan, boluntarioa eta ofiziala izateagatik; ni, langile batailoian. Nire ama oso emakumea trebea zen, oso, familiaren sostengua izan zen, atorak josiz, jertseak eginez ...

José García Faya

(BB TT. 116, Pola de Laviana, Asturias)

Nire aita preso zegoen eta nire ama bost anaia-arrebeekin gelditu zen etxean (...) Ama lauzpabost behiekin gelditu zen, eta horri esker aurrera egin ahal izan genuen, (...) Behi bat saldu zuen, esnea ere, ahal izan zuen moduan.

Basilia Miguel

(Castrojeriz, Burgos)

Nik joatea erabaki nuen. Ausarta izan nintzen eta jendea ongi portatu zen. "Nora zoaz neskatu horrekin?" ederra zelako, eh!

Beroki zuria jantzita neraman eta halaxe esaten zidaten "a ze neskatu ederra!, nora zoaz berarekin?", "bere aita ikustera, Bidankozen preso dago eta".

Txomin Uriarte

(BDST 38, Bakio, Bizkaia)

Etxie eta ganaduek kendu, ta errematin ateral! Ze ordun Ayuntamientu ta ebakueu egin zen beti bere Zallara, ebakueu zan. Ta bueltan etxerik ez ta leku guztietan be fazistak sartute etxietan, (...) Ganadu eta mueblik eta dana. Ezer ez. Dana kenduta.

Erronkari Ibarra, 1940
Lena, Marce Melgar

Marce Melgar, argazkilaria

Haiek ikustera joatea erabaki nuen, nire bidaia gogorra izan zen. A ze zalaparta sortu nuen! Bakarrik ez joatea gustatuko zitzaidan, baino familiarrak ez ziren ausartu errepresalien beldur zirela eta. (...) Hurrengo egunean igandea zen eta ni mezatara joan nintzen; haiek baino lehen sartu nintzen eta ateratakoan ezagunagoak nituenekin biltzen saiatu nintzen, argazkian ateratzen direnekin hain zuzen ere, lehenbizikoa nire balizko anaia, noski. Eta horrela argazkia egin ahal izan nien (...) Oso polit jarri ziren, eta nik barre egiteko esaten nien, "ea zeinek egiten duen barre gehien! ea, aizu! begiratu niri!", eta guztiak irribarretsu atera ziren, "aizu, ez dezatela pentsa triste zaudetenik!" Ni familiaz oroitzen nintzen, damutuko ote ziren etorri ez izanagatik.

Erronkari Ibarra, 1940
Lena, Marce Melgar

Prisioneroak beren familiarrekin, Alako Herrian, 1941-1942
Lapuerta, Antonio Anstutzaren itxialdi, prisioneroak

Prisioneroak beren amekin, Alako Herrian, 1941-1942
Lapuerta, Pedro Anstutz, prisioneroak

Prisioneroak beren familiarrekin, Alako Herrian, 1941-1942
Lapuerta, Anstutz berrera-biluzteagatik, prisioneroak

ESKLABOTZA FRANKISMOAN: ERREPIDEAK ETA FORTIFIKAZIOAK MENDEBALDEKO PIRINIOAN

3. Alanbradaz haratago

